

СТАНОВИЩЕ

от

доц. д-р Руслан Асенов Попстефанов, дм,

Клиника „Ортопедия и травматология“ на МБАЛ „Св. Анна“ – Варна,
Катедра „Ортопедия и травматология“ на МУ - Варна

Относно: Дисертационен труд за **присъждане на ОНС "доктор"**
на д-р Ивайло Христов Митковски, редовен асистент към Катедра
 „Ортопедия и травматология“ на Медицински Университет „Проф. Д-р
 Параскев Стоянов“ - Варна

С решение от заседание на Факултетния съвет при Факултет „Медицина“ към МУ – Варна – протокол № 12 / 11.11.2019 г. и със Заповед № Р-109-421 / 09.12.2019 г. на Ректора на МУ - Варна, съм избран за член на Научното жури и на основание Протокол № 1 / 17.12.2019 г. съм определен да изготвя становище относно дисертационния труд на д-р Ивайло Христов Митковски на тема „Ендопротезиране на раменна става след фрактури на проксималния хumerус при възрастни пациенти“, по процедура за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“, област висше образование 7., здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1. медицина, по научна специалност „Ортопедия и Травматология“.

Дисертационният труд се състои от 137 стандартни машинописни страници и е онагледен с 14 таблици и 81 фигури.

Изложението е структурирано в съответствие с изискванията на едно научно изследване, както следва:

- въведение и литературен обзор,
- цел и задачи,
- материал и метод,
- резултати с клинична и рентгенологична оценка и дискусия – 23 страници,
- изводи и препоръки
- и
- библиография – 191 заглавия

1. Оценка на актуалността на темата.

Историческият преглед на проблемите при лечението на фрактурите на проксималния хumerus при пациенти в напреднала възраст информира за над столетие търсene на оптималното терапевтично решение и за персистиращи трудности, неудачи, прогнозична несигурност и контроверзия на препоръчуваните лечебни методики.

Терапевтичното търсене при проблемните счупвания на горния край на раменната кост и особено на тези с вътреставна локализация представлява своеобразен исторически преглед на развитието на металната остеосинтеза на фрактурите и на постфактурното ендопротезиране. Съвременното раменно ендопротезиране се свързва най-вече с разработките на Charles S. Neer, който през 1953 година предлага концептуално съвременната раменна ендопротеза, приложима именно при фрактурите на шийката на рамената кост.

Терапевтичният алгоритъм при лечението на раздробените и дислоцирани счупвания на проксималния хумерус и днес е обект на научното търсене и в този смисъл темата на научния труд е дисертабилна и актуална и представлява интерес за специалистите ортопеди-травматолози, работещи в областта на лечението на проксималните хумерални фрактури и на ставното ендопротезиране.

Трябва да се подчертая, че се изследва медицински проблем с голямо и нарастващо медико-социално значение у нас и в световен мащаб поради насочеността на изследването към пациенти в напреднала възраст, чийто брой нараства през последните десетилетия.

Представеният в дисертационния труд впечатляващ литературен обзор от 191 заглавия също доказва значимостта на избраната тема на дисертацията.

Целта на дисертационният труд е да се направи оценка на терапевтичната ефективност на ендопротезирането на раменната става при полифрагментни фрактури и фрактури-луксации на проксималния хумерус при възрастни пациенти и да се предложи терапевтичен алгоритъм за минимизиране на периоперативния рисък, както и да се разработи протокол за оптимизиране срока за функционално възстановяване на пациенти от тази възрастова група.

За постигане на поставената цел са формулирани и последователно изпълнени следните задачи:

- изготвяне алгоритъм за лечение на фрактурите на проксималния хумерус при възрастни пациенти и определяне индикациите за първична артропластика при тези фрактури.

- извършване сравнителен анализ на оперативните техники за раменно ендопротезиране при фрактура.
- създаване на собствен рехабилитационен протокол за възстановяване на пациентите след първично ендопротезиране на раменната става.
- обективен анализ на следоперативните резултати на проследените пациенти.
- субективен анализ болковия синдром след раменно ендопротезиране по повод фрактури на проксималния хumerус при възрастни пациенти.
- анализ на нивото на възстановена ежедневна активност на пациентите в постоперативния период.
- изследване оптималното позициониране на рамото и обхвата на движенията в раменната става след първично ендопротезиране.
- подробен анализ на методите за оценка на цялостното състояние на раменната става след раменно ендопротезиране по повод фрактури на проксималния хумерус при възрастни пациенти.

Клиничният материал на изследването обхваща 79 пациенти на възраст над 70 години, с първична раменна алопластика по повод фрактура на шийката на раменната кост. Проследени са терапевтичните резултати при 68 от пациентите, оперирани за период от 3 години и проследени минимум 12 месеца следоперативно.

Авторът е проучил и подробно изложил демографските характеристики и прогнозите за прогресивно нарастване на честотата на изследваната патология.

Демонстрирани са детайлно възможните техники за оперативно лечение на фрактурата и детайлно е анализирана оперативната техника при постфактурна алопластиката на раменната става. Подчертани са важните оперативно-технически детайли на оперативния и на разработения собствен рехабилитационен протокол, гарантиращи оптимални терапевтични резултати.

Дисертантът периодично е презентирал собствените си проучвания в 6 научни съобщения по темата.

2. Оценка на резултатите.

Клиничните резултати са отчетени по утвърдена скала за оценка - Constant Shoulder Score (CSS), а в следоперативния период болката е проследена по Visual Analog Scale for pain (VAS). Извършен е и анализ на Page | 4 рентгенологичните данни при контролните прегледи.

Извършена е и допълнителна сравнителна оценка на терапевтичните резултати в зависимост от дизайна на ендопротезата, като за целта са обособени две клинични групи пациенти – хемиалопластика, съответно с моноблок-ендопротеза и с ендопротеза с модулна глава и тотална раменна алопластика, съответно с анатомична и с „ревърз“ ендопротеза. Това детайллизиране на изследването е позволило на изследователя да прецизира индикациите и терапевтичния протокол по отношение избора на ендопротезен имплант.

Постигнатите при проследяването на пациентите и от двете клинични групи анатомични и функционални резултати са впечатляващи (86.8 % добри и отлични резултати) и доказват надеждността на прилаганата и препоръчвана от автора терапевтична методика при специфичните особености на проучвания пациентски контингент.

Статистическият анализ на данните посредством корелационни, параметрични и непараметрични методи позволява препоръчаният от автора собствен терапевтичен алгоритъм да се прилага рутинно при индициране според типа на фрактурата и индивидуалната характеристика на пациента.

3. Изводи

Макар и въз основа на средносрочно проследяване изводите след анализа на постигнатите терапевтични резултати да са надеждно аргументирани. От там еднозначно се налага правилността на избора на препоръчания терапевтичен алгоритъм и рехабилитационен протокол, посредством които са постигнати.

Тъй като усещането за болка е сред главните критерии за здраве в разбиранията на лицата в напреднала възраст, съпоставянето на пациентите според нивото на болка и общото състояние на раменната става на 12-ти месец е показателно за положителните резултати от направената интервенция.

Авторът почтенно отбелязва, че са отчетени сходни средносрочни клинични и рентгенологични резултати при отделните групи пациенти с имплантирани раменни хемипротези с различен дизайн на ендопротезната глава. Правилно се подчертава необходимостта и от значително по-дълъг

период на проследяване на пациентите за да се даде окончателна оценка за предимствата или недостатъците на различните хемипротезни конструкции.

Не на последно място е нужно да се отбележи коректно отчетените наблюдавани усложнения при лечението, анализ на причините за такива и препоръка за тяхното преодоляване и предотвратяване.

4. Оценка на приносите.

Дисертационния труд постига формулираната от автора научна цел и освен това е написан на добър български език, стилово и редакционно добре оформлен и изключително добре илюстриран.

Научно-практическият принос на дисертанта се състои главно в извършения подробен анализ на клиничните резултати и изградените въз основа на това препоръки за адекватното терапевтично поведение при лечението на четирифрагментните дислоцирани фрактури на шийката на рамената кост, при пациенти в напреднала възраст.

Държа да подчертая в тази връзка като особено важни:

- Изработка на ясен терапевтичен алгоритъм с възможност за адаптиране, посредством обективни критерии, към индивидуалните особености на конкретния пациент с фрактура на шийката на рамената кост.
- Създаване на стандартизиран протокол за рехабилитация след еднополюсно ендопротезиране на раменната става при възрастни пациенти.
- Сравнително изследване на зависимостта на терапевтичния резултат от ендопротезния дизайн с акцентиране върху биомеханичните характеристики на рамената става.
- Анализ на терапевтичните проблеми при този специфичен тип фрактури на проксималния хumerус при пациенти в напреднала възраст, извършен върху значителен по обем клиничен материал, се публикува за първи път в България.

Практическите препоръки на автора, подкрепени категорично от постигнатите отлични терапевтични резултати, аргументират основателно твърдението, че индивидуализирането на терапевтичния подход при пациенти в напреднала възраст с раздробени фрактури на хумералната шийка е не по-малко значим фактор за успеха на лечението, наред с усъвършенстване на ендопротезната техника и дизайн.

5. Критични забележки.

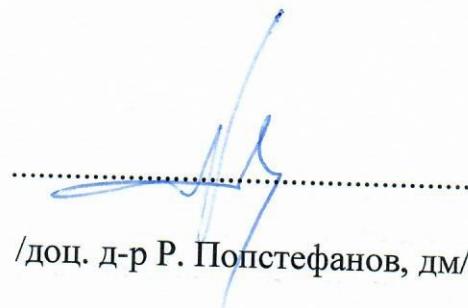
Не мога да направя съществени критични забележки към дисертационния труд, както по отношение на актуалността на темата, така и по отношение на структурата и съдържанието на разработката.

Page | 6

6. Заключение.

В качеството си на член на научното жури, като имам предвид актуалността на темата, значимостта на направените изводи и техния принос за научната и клинична практика, еднозначно декларирам, че на д-р Ивайло Христов Митковски трябва да бъде присъдена образователна и научна степен "доктор" по дисертационния му труд на тема "Ендопротезиране на раменна става след фрактури на проксималния хumerус при възрастни пациенти".

Убеден съм, че членовете на научното жури също ще подкрепят положителния ми вот.

.....

/доц. д-р Р. Попстефанов, дм/

19.01.2020

Варна